

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI PER A LA TRANSFORMACIÓ DIGITAL I DE LA FUNCIÓ PÚBLICA

8716 *Reial decret 444/2024, de 30 d'abril, pel qual es regulen els requisits a l'efecte de ser considerat usuari d'especial rellevància dels serveis d'intercanvi de vídeos a través de plataforma, en desplegament de l'article 94 de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, general de comunicació audiovisual.*

I

L'aprovació de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, general de la comunicació audiovisual, ha suposat la incorporació a l'ordenament jurídic espanyol de la Directiva (UE) 2018/1808 del Parlament Europeu i del Consell, de 14 de novembre de 2018, per la qual es modifica la Directiva 2010/13/UE sobre la coordinació de determinades disposicions legals, reglamentàries i administratives dels estats membres relatives a la prestació de serveis de comunicació audiovisual.

Sobre la base d'aquesta Directiva, la Llei 13/2022, de 7 de juliol, neix amb l'objectiu d'adoptar un marc jurídic actualitzat d'acord amb l'evolució que el mercat audiovisual ha patit en els últims anys i que permeti aconseguir un equilibri entre l'accés als continguts, la protecció dels usuaris i la competència entre els diferents prestadors del mercat esmentat, amb la inclusió, sota les mateixes regles de joc, de tots els actors que competeixen per una mateixa audiència.

II

La consecució d'aquest objectiu va comportar la inclusió dels prestadors del servei d'intercanvi de vídeos a través de plataforma en l'àmbit d'aplicació de la Directiva, donada la creixent importància que han adquirit en la producció i difusió de continguts audiovisuals i de comunicacions comercials audiovisuals. Assimilats a aquests serveis, hi ha els serveis de mitjans o xarxes socials la funcionalitat essencial dels quals permet l'intercanvi de vídeos, perquè s'han convertit en un important mitjà per compartir informació, entretenir i educar, en particular mitjançant l'accés a programes i vídeos generats per usuaris.

Sobre això, la Llei 13/2022, de 7 de juliol, en compliment del que disposa la Directiva (UE) 2018/1808 del Parlament Europeu i del Consell, de 14 de novembre de 2018, inclou en l'article 2.13 i 2.17 una definició del servei d'intercanvi de vídeos a través de plataforma i del prestador d'aquest servei, respectivament. Així mateix, dedica el títol V a la regulació dels prestadors del servei d'intercanvi de vídeos a través de plataforma mitjançant l'establiment d'un conjunt d'obligacions destinades a garantir la protecció dels seus usuaris en general i, en particular, dels menors d'edat, enfront de determinats continguts audiovisuals i comunicacions comercials audiovisuals.

En concret, l'article 88 de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, imposa als prestadors del servei d'intercanvi de vídeos a través de plataforma l'obligació d'adoptar mesures per protegir els menors d'edat de programes, vídeos generats per usuaris i comunicacions comercials audiovisuals que puguin perjudicar el seu desenvolupament físic, mental o moral. D'altra banda, aquests prestadors han d'adoptar mesures destinades a la protecció del públic en general enfront dels programes, vídeos generats per usuaris i comunicacions comercials audiovisuals que incompleixin els articles 4.2 i 4.4 de la Llei 13/2022, de 7 de juliol. Aquestes mesures de protecció apareixen recollides en els articles 89, 90 i 91.

Les obligacions abans esmentades són igualment aplicables als serveis de mitjans o xarxes socials en la mesura que es puguin subsumir en la definició de «servei d'intercanvi de vídeos a través de plataforma». Un dels principals continguts audiovisuals que ofereixen aquests serveis són els vídeos generats pels usuaris i pujats a la plataforma per aquests usuaris o per qualsevol altres. Dins del conjunt d'usuaris d'aquests serveis, destaca principalment una categoria determinada, els denominats comunament «vloggers», «influencers» o «creadors de contingut», que gaudeixen d'una rellevància especial en el mercat audiovisual des del punt de vista del consum i la inversió publicitària, especialment entre el públic més jove.

La irrupció i consolidació d'aquests nous agents requereix, doncs, un marc jurídic que reflecteixi el progrés del mercat i que permeti aconseguir un equilibri en l'ecosistema audiovisual en què tots els seus agents se subjectin a unes regles de joc assimilables. Atès que els «influencers» duen a terme la seva activitat en competència amb altres agents del mercat audiovisual i publicitari i reuneixen certes característiques que els assimilien a prestadors de serveis de comunicació audiovisual, és procedent, per tant, que se'ls apliqui un conjunt d'obligacions assimilables a les destinades als esmentats prestadors de serveis de comunicació audiovisual.

L'avenç en l'equiparació entre els «influencers» i els altres prestadors de serveis de comunicació audiovisual respon a la necessitat d'assegurar el seu respecte a uns principis bàsics de la comunicació audiovisual, i de garantir la protecció del públic general, i dels menors d'edat en particular, enfront de continguts audiovisuals i comunicacions comercials perjudicials.

III

Pel que fa als «influencers», la Directiva (UE) 2018/1808 del Parlament Europeu i del Consell, de 14 de novembre de 2018, no els va incloure expressament en el seu àmbit d'aplicació, i va deixar als estats membres llibertat per a la seva regulació. Sobre això, únicament preveu en el considerant 3 una referència al fet que «els canals o qualsevol altre servei audiovisual que estiguin sota la responsabilitat editorial d'un prestador poden constituir serveis de comunicació audiovisual en si mateixos, encara que s'ofereixin a través d'una plataforma d'intercanvi de vídeos, que es caracteritza per l'absència de responsabilitat editorial». Per la seva banda, el Grup d'Entitats Reguladores Europees per als Serveis de Comunicació Audiovisual (ERGA) ha emès diversos informes sobre la possibilitat d'atribuir als «vloggers» la condició de prestadors de serveis de comunicació audiovisual i els criteris que cal seguir per regular-ne l'activitat.

En aquest sentit, alguns estats membres han establert el seu propi règim jurídic sobre la figura dels «influencers» en els seus ordenaments nacionals respectius. Si bé les diferents regulacions han partit, la major part de les vegades, del principi de considerar els «influencers» com un tipus de prestadors de serveis de comunicació audiovisual, no són homogènies respecte als criteris concrets als efectes de la seva consideració ni a les obligacions que els són aplicables.

Conscient de la creixent influència d'aquests subjectes en el mercat audiovisual i publicitari espanyol, europeu i internacional en general, el legislador espanyol també va optar per regular, més enllà de les previsions de compliment obligat que preveu la Directiva (UE) 2018/1808 del Parlament Europeu i del Consell, de 14 de novembre de 2018, la figura dels «influencers» a l'article 94 de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, als quals denomina «usuaris d'especial rellevància que utilitzin serveis d'intercanvi de vídeo a través de plataforma».

El model espanyol parteix de l'assimilació dels usuaris d'especial rellevància com un tipus particular de prestadors del servei de comunicació audiovisual. No obstant això, donada la naturalesa del servei i el seu caràcter nou i innovador, no se'ls assimila completament als altres prestadors de serveis de comunicació audiovisual, ni els són aplicables totes les obligacions pròpies d'aquests.

Així doncs, l'article 94.1 de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, considera els usuaris d'especial rellevància prestadors de serveis de comunicació audiovisual a l'efecte del respecte als principis generals de la prestació del servei d'intercanvi de vídeos a través de plataforma que conté l'article 86 de la norma precitada i del compliment de les obligacions en matèria de protecció de menors i de comunicacions comercials audiovisuals que preveuen els apartats 1 i 4 de l'article 99, i les seccions 1a i 2a del capítol IV del títol VI, respectivament, de la precitada Llei.

Per la seva banda, l'article 94.3 de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, recull una llista de subjectes exclosos del compliment de les obligacions recollides a l'article 94.1, mentre que l'article 94.4 estableix l'obligació dels usuaris d'especial rellevància d'inscriure's en el Registre estatal que preveu l'article 39 de la Llei esmentada.

D'altra banda, l'article 94.2 de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, estableix els requisits a partir dels quals un usuari d'un servei d'intercanvi de vídeo a través de plataforma passa a ser considerat «usuari d'especial rellevància». La fixació d'aquests requisits es va fer prenent en consideració les recomanacions que recullen els informes de l'ERGA, atès que responen als criteris que permeten la seva assimilació als prestadors de serveis de comunicació audiovisual.

D'entre els requisits esmentats, el de la lletra a) es refereix als «ingressos significatius» que l'usuari d'especial rellevància percep en l'exercici de la seva activitat en els serveis d'intercanvi de vídeos a través de plataforma. Per la seva banda, el de la lletra c) tracta sobre l'audiència que l'usuari d'especial rellevància ha d'assolir per la seva activitat en els serveis esmentats.

Els requisits que preveuen les lletres a) i c) de l'article 94.2 no estan desplegats en el precepte esmentat. En aquest sentit, la disposició final setena de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, remet la seva concreció a les disposicions necessàries per al desplegament i l'aplicació de l'article 94. De fet, l'entrada en vigor d'aquest article està supeditada a l'aprovació del reglament que concreti els requisits esmentats, de conformitat amb el paràgraf quart de la disposició final novena de la Llei 13/2022, de 7 de juliol.

Així doncs, d'acord amb la disposició final setena esmentada de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, aquest Reial decret s'elabora amb l'objectiu de concretar els requisits que preveuen les lletres a) i c) de l'article 94.2, l'aprovació dels quals suposa l'entrada en vigor de l'article 94.

IV

Quant a la seva estructura, el Reial decret consta de 4 articles estructurats en dos capítols, una disposició addicional i tres disposicions finals.

El capítol I conté l'objecte i l'àmbit d'aplicació de la norma. El capítol II concreta els requisits d'ingressos i audiència significatius que preveuen les lletres a) i c) de l'apartat 2 de l'article 94 de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, respectivament.

D'altra banda, i d'acord amb el que disposa l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, l'elaboració d'aquest Reial decret s'ha efectuat d'acord amb els principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència i eficiència.

En primer lloc, es compleixen els principis de necessitat i eficàcia, en la mesura que la iniciativa normativa persegueix garantir l'equilibri del mercat audiovisual i defineix una categoria específica d'usuaris dels serveis d'intercanvi de vídeo a través de plataforma que han de complir unes obligacions essencials per a la protecció del públic en general i dels menors d'edat en particular, enfront de continguts audiovisuals i comunicacions comercials audiovisuals perjudicials o prohibides per la Llei 13/2022, de 7 de juliol. Així mateix, la regulació mitjançant el reial decret constitueix l'instrument adequat per garantir una regulació integral i coherent dels requisits.

Respecte al principi de seguretat jurídica, el Reial decret és coherent amb la resta de l'ordenament jurídic nacional, atès que constitueix, junt amb la Llei 13/2022, de 7 de juliol, un marc normatiu estable, predictable, integrat i clar dels requisits a l'efecte de ser

considerat usuari d'especial rellevància, així com les obligacions que aquesta condició comporta en quedar subjectes a l'àmbit d'aplicació de la norma.

Pel que fa al principi de proporcionalitat, la normativa conté la regulació imprescindible per aconseguir els fins que en justifiquen l'aprovació, atès que es limita estrictament a regular els requisits que, per imperatiu legal, requereixen desplegament reglamentari. La concreció d'aquests requisits ha estat guiada, en tot moment, per l'estudi minuciós de les dades publicades per portals web especialitzats sobre les xifres d'ingressos i audiència d'«influencers» més destacats establerts a Espanya, tant en el mercat audiovisual com en el publicitari, susceptibles de ser assimilats a les dels altres prestadors de serveis de comunicació audiovisual.

Pel que fa al principi de transparència, l'exposició de motius defineix clarament i amb precisió els objectius que persegueix aquesta iniciativa normativa i la seva justificació. Per Acord del Consell de Ministres, de 5 de desembre de 2023, es va acordar la tramitació urgent d'aquest projecte de reial decret perquè hi concorre una circumstància extraordinària segons el que preveu l'article 27.1.b) de la Llei 50/1997, de 27 de novembre, del Govern. En conseqüència, s'ha prescindit del tràmit de consulta pública que preveu l'article 26.2 i 27.2.b) de la Llei 50/1997, de 27 de novembre.

S'ha celebrat una audiència pública dirigida al sector audiovisual i a les comunitats autònomes, de conformitat amb el que estableixen els articles 26.6 i 27.2.b) de la Llei 50/1997, de 27 de novembre, amb la finalitat que puguin conèixer el contingut del projecte de norma, fer les seves aportacions i, en definitiva, millorar aquest Reial decret. D'altra banda, s'ha rebut un informe de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades i del Consell de Consumidors i Usuaris.

Si bé la tramitació urgent ha suposat l'omissió del tràmit de consulta pública, s'ha possibilitat la participació dels possibles destinataris de la norma en la seva elaboració a través del tràmit d'audiència pública.

En relació amb el principi d'eficiència, aquest Reial decret no genera cap càrrega administrativa nova per als subjectes afectats per la norma. Si bé el compliment dels requisits d'ingressos i audiència significatius comporta l'obligació d'inscripció en el Registre estatal que preveu l'article 39.2.g) de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, aquesta càrrega administrativa ja s'ha previst i s'ha valorat degudament en la Memòria d'anàlisi d'impacte normatiu corresponent al Reial decret 1138/2023, de 19 de desembre, pel qual es regulen el Registre estatal de prestadors del servei de comunicació audiovisual, de prestadors del servei d'intercanvi de vídeos a través de plataforma i de prestadors del servei d'agregació de serveis de comunicació audiovisual i el procediment de comunicació prèvia d'inici d'activitat.

Durant la tramitació del procediment d'elaboració del present Reial decret, s'ha sol·licitat un informe dels departaments ministerials les competències dels quals s'han considerat afectades per la norma, així com el dictamen preceptiu del Consell d'Estat, d'acord amb el que disposen els articles 26.5, 26.7 i 26.9 de la Llei 50/1997, de 27 de novembre.

Finalment, aquest Reial decret s'ha sotmès al procediment que preveu la Directiva (UE) 2015/1535 del Parlament Europeu i del Consell, de 9 de setembre de 2015, per la qual s'estableix un procediment d'informació en matèria de reglamentacions tècniques i de regles relatives als serveis de la societat de la informació, així com al que disposa el Reial decret 1337/1999, de 31 de juliol, pel qual es regula la remissió d'informació en matèria de normes i reglamentacions tècniques i reglaments relatius als serveis de la societat de la informació.

Aquest Reial decret es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1.21a de la Constitució, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva en matèria de telecomunicacions; i de l'habilitació per al desplegament reglamentari que recull la disposició final setena tres de la Llei 13/2022, de 7 de juliol.

En virtut d'això, a proposta del ministre per a la Transformació Digital i de la Funció Pública, d'acord amb el Consell d'Estat, i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres a la reunió del dia 30 d'abril de 2024,

DISPOSO:

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte.*

Aquest Reial decret té per objecte concretar els requisits que preveuen les lletres a) i c) de l'article 94.2 de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, general de la comunicació audiovisual, a l'efecte de ser considerat usuari d'especial rellevància que utilitzi serveis d'intercanvi de vídeos a través de plataforma.

Article 2. *Àmbit d'aplicació.*

1. Aquest Reial decret és aplicable als usuaris, ja siguin persones físiques o jurídiques, dels serveis d'intercanvi de vídeos a través de plataforma que compleixin, de forma simultània, els requisits que recull l'article 94.2 de la Llei 13/2022, de 7 de juliol. Els requisits que preveuen les lletres a) i c) del precepte esmentat es concreten en els articles 3 i 4 del capítol II, respectivament.

2. De conformitat amb el que estableix l'article 94.3 de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, aquest Reial decret no és aplicable als subjectes que recull el precepte esmentat en els termes que s'hi estableixen.

Així mateix, tampoc és aplicable als prestadors del servei de comunicació audiovisual inscrits en la secció primera del Registre estatal de prestadors del servei de comunicació audiovisual, de prestadors del servei d'intercanvi de vídeos a través de plataforma i de prestadors del servei d'agregació de serveis de comunicació audiovisual; de conformitat amb el que estableix l'article 9.1 del Reial decret 1138/2023, de 19 de desembre, en relació amb els programes, continguts audiovisuals i/o extractes d'aquests que posin a disposició del públic en els serveis d'intercanvi de vídeos a través de plataforma.

CAPÍTOL II

Requisits d'ingressos i audiència significatius

Article 3. *Ingressos significatius.*

1. De conformitat amb el que estableix l'article 94.2.a) de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, tenen la consideració d'ingressos significatius els ingressos bruts meritats l'any natural anterior, iguals o superiors a 300.000 euros, derivats exclusivament de l'activitat dels usuaris en el conjunt dels serveis d'intercanvi de vídeos a través de plataforma que utilitzin.

2. Els ingressos comptables per determinar els ingressos significatius són els següents:

a) Ingressos obtinguts, tant de remuneracions dineràries com en espècie, per la comercialització, venda o organització de les comunicacions comercials audiovisuals que acompanyin o s'insereixin en els continguts audiovisuals responsabilitat dels usuaris que utilitzin serveis d'intercanvi de vídeos a través de plataforma.

b) Ingressos percebuts pels usuaris procedents dels prestadors dels serveis d'intercanvi de vídeos a través de plataforma per raó de la seva activitat en els serveis esmentats.

c) Ingressos percebuts per l'activitat dels usuaris provinents de quotes i pagaments abonats per la seva audiència en els serveis d'intercanvi de vídeos a través de plataforma.

d) Ingressos procedents de prestacions econòmiques concedides per administracions i entitats públiques, sigui quina sigui la seva denominació i naturalesa, relacionats amb l'activitat dels usuaris en els serveis d'intercanvi de vídeos a través de plataforma.

e) Altres ingressos obtinguts per l'activitat dels usuaris en els serveis d'intercanvi de vídeos a través de plataforma no previstos en les lletres anteriors d'aquest apartat.

Article 4. *Audiència significativa.*

1. De conformitat amb el que estableix l'article 94.2.c) de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, es considera que un servei responsabilitat d'un usuari està destinat a una part significativa del públic en general i hi pot tenir un impacte clar quan compleixi, de forma cumulativa, els requisits següents:

a) Que el servei arribi, en algun moment de l'any natural anterior, a un nombre de seguidors igual o superior a 1.000.000 en un únic servei d'intercanvi de vídeos a través de plataforma; o un nombre de seguidors igual o superior a 2.000.000, de forma agregada, considerant tots els serveis d'intercanvi de vídeos a través de plataforma en què l'usuari dugui a terme la seva activitat.

b) Que, en el conjunt de serveis d'intercanvi de vídeos a través de plataforma en què l'usuari dugui a terme la seva activitat, s'hagi publicat o compartit un nombre de vídeos igual o superior a 24 l'any natural anterior, independentment de la seva durada.

Disposició addicional única. *Inscripció dels usuaris d'especial rellevància en el Registre estatal de prestadors del servei de comunicació audiovisual, de prestadors del servei d'intercanvi de vídeos a través de plataforma i de prestadors del servei d'agregació de serveis de comunicació audiovisual.*

D'acord amb l'apartat 2 de la disposició transitòria primera del Reial decret 1138/2023, de 19 de desembre, els usuaris que utilitzin serveis d'intercanvi de vídeos a través de plataforma i compleixin els requisits establerts en els articles 3 i 4 disposen d'un termini de dos mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquest Reial decret per presentar la sol·licitud d'inscripció en el Registre estatal que preveu l'article 39 de la Llei 13/2022, de 7 de juliol.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret es dicta a l'empara de la competència exclusiva de l'Estat en matèria de telecomunicacions que li atribueix l'article 149.1.21a de la Constitució espanyola.

Disposició final segona. *Facultats de desplegament.*

La persona titular del Ministeri per a la Transformació Digital i de la Funció Pública pot dictar les disposicions de desplegament, aplicació i execució d'aquest Reial decret.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 30 d'abril de 2024.

FELIPE R.

El ministre per a la Transformació Digital
i de la Funció Pública,
JOSÉ LUIS ESCRIVÁ BELMONTE